

εἰς τὴν ρέμβην του, καὶ μόνον ὅτε ἡ ἄμαξα ἐστάθμευσεν ἐπὶ τινὰς στιγμὰς εἰς τὸ παρὰ τὴν ὁδὸν χάνι, κατελθὼν ἐκινήθη ὀλίγων τύπτων σφοδρῶς τὸ ἔδαφος διὰ τῶν ποδῶν, ὅπως ἐπαναφέρῃ τὴν κυκλοφορίαν εἰς τὰ ἐκ τῆς ἀκίνησιός καὶ τοῦ πρωϊνοῦ ψυχροῦ αἰμωδιάσαντα ἄκρα του, τότε δὲ προσέφερον εἰς τὸν ἀμαξηλάτην του τὸν καπνὸν του νὰ κάμῃ σιγάρον καὶ τὸν ἐκέρασαν ἕνα ρῶμι. Ἐπειτα ἤρχισε νὰ συνομιλῇ μετ' αὐτοῦ καὶ νὰ τὸν ἐρωτᾷ ἀδιαφόρως περὶ παντοίων πραγμάτων, παρενείρων ἐπιτηδείως εἰς τὰς ἐρωτήσεις του καὶ μερικὰς ἐχούσας σημασίαν, ὡς λόγου χάριν, ἂν ἐγίνετο εἰς τὸ χωρίον λόγος ἀρκετὸς διὰ τὰς ἐκλογάς, ἂν ἤκουσε καὶ αὐτὸς πῶς ἔμελλε νὰ «πέσῃ παρὰς», ἂν οἱ συγγενεῖς τοῦ ἀμαξηλάτου, οἱ Πιτζαῖοι—εἰκοσιοκτῶ ἀδελφοῦ ἀδελφὰ καὶ ἐπομένως ἰσάριθμοι ψῆφοι—ἐξηκολούθουν νὰ εἶνε φίλοι τῶν τελευταίων βουλευτῶν, ἂν ὁ κύρ Θόδωρος ἀπὸ τὸν πέρα δῆμον ἦτον εὐχαριστημένος ἀπὸ τὴν ἐργολαβίαν ποῦ ἐπῆρε διὰ τὸ γεφύρι εἰς τὸ Κοκκινόποταμον, ἂν εἶνε ἀλήθεια πῶς ὁ νέος ἐνωμοτάρχης ὅπου ἦλθεν εἰς τὸ χωρίον ἐμεθοῦσε τακτικὰ κάθε βράδι, καὶ τὰ τοιαῦτα. Ὁ ἀγγίνους ἀμαξηλάτης ἐνόει ποῦ ἔτεινον πᾶσαι αἱ ἐρωτήσεις αὐταὶ καὶ ἀνέμενε ν' ἀκούσῃ εἰλικρινεστέραν τινα ἐκμυστήρευσιν, ἀλλ' ὁ πάρεδρος ὠχυρώθη ὀπισθεν τῆς ἐπιφυλακτικότητος καὶ οὐδὲ τὰ χεῖλη του οὐδ' ἡ μορφή του ἐξέφρασε τι προδίδον τὰ κρύφια αὐτοῦ διανοήματα.

Τέλος οἱ συχοὶ καὶ θριαμβευτικοὶ κροταλισμοὶ τῆς μάστιγος τοῦ Γρηγόρη ἀνήγγειλαν ὅτι ἡ ἄμαξα ἀφικνεῖτο εἰς τὸ τέρμα τοῦ ταξιδίου. Διέτρεχεν ἤδη ὁδὸν ἀνώμαλον, καὶ βορβορώδη, παιδιὰ ἡμίγυμνά προέβαινον ἐκ τῶν αὐλοθυρῶν καὶ παρετήρουν περιέργως οἱ κύνες μανιωδῶς ὑλάκτου, ἠκούετο δὲ παταγῶδες τὸ σφυρηλάτημα ἐκ τῆς παρακειμένης ὁδοῦ προερχόμενον ὅπου ἦσαν τὰ σιδηρουρεῖα.

— Ποῦ θὰ σ' ἀφῆσω, κύριε πάρεδρε; ἠρώτησεν ὁ ἀμαξηλάτης.

— Ἐκεῖ κοντὰ, στὸ σπίτι τοῦ γιατροῦ τοῦ Περιστέρη, ἀπήντησεν ὁ Κοπάνης.

(Ἔπειτα συνέχεια).

ΧΑΡΑΛΑΜΠΗΣ ΑΝΝΙΝΟΣ.

Ἦς ὁ ἥλιος δὲν ἀναμένει δεήσεις καὶ κολακείας ὅπως ἀνατεῖλη, ἀλλὰ λάμπει αἴφνης καὶ ζωογονεῖ πάντας, καὶ ἡμεῖς δὲν πρέπει νὰ προσδοκῶμεν χειροκροτήματα καὶ ἐπαίνους ὅπως πράξωμεν τὸ ἀγαθόν· αὐθορμητῶς πρέπει νὰ διαχέωμεν τὴν εὐποιίαν, καὶ θὰ καταστῶμεν ἀγαπητοὶ ὡς ὁ ἥλιος.

Ἄναμνήσεις

τῶν ἑορτῶν τῆς πεντακοσιετηρίδος

ΤΟΥ ΕΝ ΕΙΔΕΛΒΕΡΓΗΙ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

ΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ ΤΗΣ ΕΙΔΕΛΒΕΡΓΗΣ

Ἀρχικὸς διοικητικὸς ὄργανισμός.

Καὶ τὸ τῆς Ἐιδελβέργης Πανεπιστήμιον Universitas ὅπως καὶ τὰ λοιπὰ παρόμοια ἰδρύματα τῶν χρόνων ἐκείνων ἀπετέλει σωματεῖον συγκείμενον ἐκ τῆς ὀλομελείας τῶν φοιτητῶν καὶ καθηγητῶν (Universitas magistrorum et scolarum) Ἡ λέξις Universitas ἐδήλου τὸν προσωπικὸν σύνδεσμον τῶν μελῶν τοῦ σωματείου (Universitas personarum) οὐχὶ τὴν ἐνότητα τῶν διδασκομένων ἐπιστημῶν (universitas literaria).

Ὡς φοιτηταὶ ἐλογίζοντο ὅσοι τῇ ἐγκρίσει τοῦ ἐκάστοτε Πρυτάνεως ἐγίνοντο δεκτοὶ εἰς ἐγγραφὴν ἐν τῷ μητρώφῳ τοῦ Πανεπιστημίου, ἀφοῦ προηγουμένως ἔδιδον τὸν νενομισμένον ὄρκον ὑποσχόμενοι σεβασμὸν καὶ ὑπακοὴν τῷ Πρυτάνει, τὴν τήρησιν τῆς ἐνότητος τοῦ σωματείου καὶ ἀδιάλειπτον σύμπραξιν εἰς προαγωγὴν καὶ εὐδωσιν τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ. Κατὰ τοὺς πρώτους χρόνους ἐπεκράτησε τὸ ἔθιμον τοῦ ὑποβάλλειν τὸν νεήλυδα (Beanus) ¹ πρὸ ἢ μετὰ τὴν ἐπίσημον αὐτοῦ κατάταξιν εἰς δοκιμασίαν (beani depositio), ἣτις ἐγίνετο ὑπὸ τῶν συμφοιτητῶν ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ κοσμήτορος τῆς οἰκείας σχολῆς καὶ σκοπὸν εἶχεν ὅπως διὰ κωμικοῦ τρόπου ἀπαλλάξῃ αὐτὸν τῶν παλαιῶν ἀμαρτημάτων καὶ προσεπιθεβαιώσῃ τὸν βαθμὸν τῆς καρτερίας αὐτοῦ (examen patientiae). Ἀπαραίτητος ἐπίλογος τῆς τελετῆς ταύτης ἦν ἡ ἐστίασις τῶν παρευρισκομένων δαπάνη τοῦ νεήλυδος. Οἱ φοιτηταὶ ὑπεχρεοῦντο νὰ διάγωσι κοσμίως καὶ εὐπρεπῶς, φέροντες τὴν νενομισμένην στολὴν καὶ ἀποφεύγοντες πᾶσαν ἐπίδειξιν πολυτελείας περὶ τὴν δίαιταν νὰ ἐγκύπτωσιν ἀόκνως εἰς τὴν σπουδὴν τῶν διδασκομένων.

Τὴν ἐτέραν ὁμάδα τῆς Ἀκαδημαϊκῆς κοινότητος κατ' ἀντιδιαστολὴν πρὸς τοὺς φοιτητὰς ἀπετέλει ἡ ὀλομέλεια τῶν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ διδασκόντων, ἦτοι οἱ διδάσκαλοι (Magistri), καὶ οἱ διδάκτορες (Doctores). Καὶ οὗτοι ὅπως ἀναγνωρισθῶσιν ὡς μέλη τοῦ σωματείου ὑπεχρεοῦντο νὰ ἐγγραφῶσιν ἐν τῷ ἐπὶ τούτῳ μητρώφῳ τοῦ Πανεπιστημίου, καὶ νὰ δώσωσι τὸν

1) Ἡ λέξις Beanus ἐσηματίσθη ἐκ τῆς γαλλικῆς λέξεως béjaune (bec-jaune νεοσσός) δι' ἧς ἐχαρακτηρίζοντο οἱ νεήλυδες. Τὸν ὄρισμὸν τοῦ Beanus ἔδιδον οἱ εὐφωλογοῦντες διὰ τοῦ ἐπομένου ἀκροστίχου «Beanus Est Animal Nesciens Vitam Studiosorum».

δι' αὐτοὺς νεομισμένον ὄρκον. Οἱ διδάσκοντες μετὰ τὴν ἐγγραφὴν κατετάσσοντο ἐν τινι τῶν τεσσάρων σχολῶν, ἐν ἧ ἀπήλαυον τοῦ δικαιώματος τοῦ διδάσκειν. Λίαν εὐάριθμοι ἦσαν οἱ ἐκ τῶν προσόδων τῶν ἐκκλησιαστικῶν κτημάτων τῶν ἀφιερωμένων τῷ Πανεπιστημίῳ μισθοδοτούμενοι. Πάντες οἱ λοιποὶ ἐδίδασκον ἐπὶ προσδοκίᾳ μισθοληψίας ὅταν ἤθελε κενωθῆ θέσις τις ἐκ τῶν μισθοδοτούμενων ἢ ὅταν καὶ δι' αὐτοὺς ἤθελεν ὀρισθῆ ἐπιμισθίον τι.

"Ὅπως ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῶν Παρισίων οὕτω καὶ ἐν Ἐιδελβέργῃ ὑπῆρχον τέσσαρες σχολαὶ (Facultates)¹.

Καὶ κατὰ πρῶτον μὲν συνέστη ἡ Θεολογικὴ σχολή, εἶτα ἡ φιλοσοφικὴ, μετ' αὐτὴν ἡ νομικὴ, καὶ τελευταία ἡ ἰατρικὴ (1390).

Προϊστάμενος καὶ ἀντιπρόσωπος ἐκάστης τῶν σχολῶν ἦν ὁ Δεκανός (κοσμητῶρ), οὗ ἡ ἐκλογή ἐγένετο ὑπὸ τῶν καθηγητῶν τῆς σχολῆς κατ' ἀρχὰς μὲν δις τοῦ ἑνιαυτοῦ, μετέπειτα δὲ ἀπαξ μόνον. Ὁ ἐκλεχθεὶς κοσμητῶρ ἀνελάμβανε τῶν καθηκόντων αὐτοῦ τὴν ἐκπλήρωσιν, ἀφοῦ προηγουμένως ἐνώπιον τῆς σχολῆς ἐδίδε τὸν νεομισμένον ὄρκον. Ὑπὸ τὴν προεδρείαν αὐτοῦ συνεδρίαζεν ἡ σχολή καὶ δι' αὐτοῦ συνεκοινωνεὶ μετὰ τῶν ἀνωτέρων ἀρχῶν τοῦ Πανεπιστημίου. Τῷ κοσμητορι ἐκάστης τῶν σχολῶν ἀνήκεν ἡ διαχειρίσις τῆς χρηματικῆς αὐτῆς περιουσίας, ὡς καὶ ἡ ἐπίβλεψις τῆς διδασκαλίας, καὶ ἡ διεύθυνσις τῶν ἐξετάσεων. Παρ' ἐκάστῳ κοσμητορι ὑπῆρχε τὸ ἐκ καθηγητῶν τῆς σχολῆς ἀποτελούμενον συμβούλιον (consilium), ὅπερ συνέπραττε μετ' αὐτοῦ πρὸς διεξαγωγὴν τῶν ὑποθέσεων τῆς σχολῆς.

Ἀντιπρόσωπος καὶ ἀνώτατος λειτουργὸς τοῦ σωματείου τοῦ Πανεπιστημίου, τοῦ ἀποτελουμένου ἐκ τῶν τεσσάρων σχολῶν μετὰ τῶν οἰκείων καθηγητῶν καὶ φοιτητῶν, ἦν ὁ Πρύτανις Rector, ὅστις ἀπὸ τῆς 15 ἑκατονταετηρίδος προσέλαβε τὸν τίτλον τοῦ Magnificus.

Κατ' ἀρχὰς ὁ Πρύτανις ἐξελέγετο ἀνὰ πάσαν τριμηνίαν ὑπὸ μόνων τῶν καθηγητῶν τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ ἔτους 1393 ἡ ἐκλογή αὐτοῦ ἐγένετο καθ' ἑξαμηνίαν ὑπὸ τῶν διδασκτόρων τῶν τριῶν ἀνωτέρων σχολῶν, ἧτοι τῆς θεολογικῆς, τῆς νομικῆς καὶ τῆς ἰατρικῆς, ὡς καὶ ὑπὸ τῶν διδασκάλων (magistri) τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς. Κατὰ πρῶτον ἐν ἔτει 1522 ἐπὶ τῆς ἡγεμονίας Λουδοβίκου Ε' ἀπεφασίσθη ὅπως ἐφεξῆς ἡ ἐκλογή τοῦ Πρυτάνεως γίνεται κατ' ἔτος.

Τὰ καθήκοντα τοῦ Πρυτάνεως διεκρίνοντο εἰς ἀστυνομικά, δικαστικά, καὶ διαχειριστικά.

Ὁ Πρύτανις ἐφρόντιζε περὶ τῆς ἐγγραφῆς καὶ ὀρκίσεως τῶν φοιτητῶν ὡς καὶ τῶν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ διδασκόντων. Εἶχε τὴν ἀνωτάτην ἐποπτείαν τῶν προσαρτημάτων τοῦ Πανεπιστημίου καὶ ἤσκει δικαστικὴν δικαιοδοσίαν ἐπὶ τῶν λαϊκῶν καὶ τῶν κληρικῶν τῶν ὑπαγομένων τῷ Πανεπιστημίῳ. Τὰ βαρύτερα ἐκ τῶν παραπτωμάτων ἐδικάζοντο ὑπὸ τῆς ὀλομελείας τῶν καθηγητῶν.

Τῷ πρυτάνει προσῆκεν ἡ φροντίς περὶ τῆς τακτικῆς εἰσπράξεως τῶν καταβλητέων τελῶν καὶ τῶν χρηματικῶν ποινῶν, ὡς καὶ περὶ τῆς διαχειρίσεως τῆς πανεπιστημιακῆς περιουσίας. Πᾶσα δαπάνη ἔδει νὰ ψηφισθῆ προηγουμένως ὑπὸ τῆς ὀλομελείας τῶν καθηγητῶν, ἐνὸς δὲ μόνου φορινίου ἐδικαιοῦτο ν' ἀποφασίσῃ μόνος τὴν διάθεσιν.

Ὡς ἀντιπροσωπεύων τὸ Πανεπιστήμιον ἀπήλαυεν ἐξαιρετικῶν τιμῶν, καὶ κατὰ τὰς ἐπισήμους τελετὰς προηγείτο αὐτοῦ κλητῆρ φέρων σκῆπτρον, ὅπερ ἦν τὸ σύμβολον τοῦ Πρυτανικοῦ ἀξιώματος. Αὐτῷ ἦν διαπεπιστευμένη καὶ ἡ μεγάλη σφραγίς τοῦ Πανεπιστημίου.

Τὴν ἀνωτάτην ἀρχὴν τοῦ Πανεπιστημίου ὀριστικῶς ἀποφινόμενην ἐφ' ὄλων τῶν ὑποθέσεων καὶ ἧς αἱ ἀποφάσεις εἶχον ἰσχὺν νόμου, ἀπετέλει τὸ συνέδριον τῆς ὀλομελείας τῶν καθηγητῶν τῶν τεσσάρων σχολῶν. Ὑπαρχούσης διαφωνίας ἐπὶ τινος ζητήματος, πρὸς καταρτισμὸν τῆς ἀποφάσεως προέβαινον εἰς ψηφοφορίαν, ἧτις κατ' ἀρχὰς μὲν ἐγένετο κατὰ σχολὰς, μεταγενεστέρως δὲ ὑφ' ἐκάστου τῶν καθηγητῶν προσωπικῶς. Ἄλλ' ἐπειδὴ ἐνίοτε αἱ συζητήσεις καὶ ἀποφάσεις ἐνεκα τοῦ πολυαριθμοῦ τῶν μελῶν καθίσταντο λίαν θορυβώδεις καὶ δυσχερεῖς, ἀπεφασίσθη νὰ ἐκλέγηται ὑπὸ τῆς ὀλομελείας τῶν καθηγητῶν ἐπιτροπὴ ἀντιπροσωπεύουσα αὐτοὺς καὶ ἐν ὀνόματι αὐτῶν διασκεπτομένη καὶ ἀποφασίζουσα περὶ τῶν ὑποθέσεων τοῦ Πανεπιστημίου. Ἐκ τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης ἀποτελούσης τὸ διοικητικὸν συμβούλιον (consilium) τοῦ Πανεπιστημίου παρήχθη ἡ Ἀκαδημαϊκὴ σύγκλητος.

Διδασκαλία ἐν τοῖς ἀρχαιοτέροις χρόνοις. -- Δοκιμασία καὶ βαθμολόγησις τῶν δοκιμασθέντων.

Κατὰ τὰς νῦν ἐπικρατούσας ἰδέας τελικὸς προορισμὸς τῶν διαφόρων τῆς ἐπιστήμης κλάδων ἐστὶν ἡ διὰ τῆς ἀδιαλείπτου ἐρεύνης πρόοδος ἐν τῇ διαγνώσει τῶν ἐπιστημονικῶν ζητημάτων καὶ θεωριῶν, καὶ ἡ ἀνάπτυξις καὶ τελειοποίησις τῶν περὶ αὐτῶν γνώσεων. Ὁ τοιοῦτος προορισμὸς τῶν ἐπιστημῶν ἦν πάντῃ ἀγνωστος κατὰ τὴν ΙΓ' καὶ ΙΔ' ἑκατονταετηρίδα

1) Ἡ λέξις *Facultas* κυρίως δηλοῖ τὴν ἰκανότητα πρὸς διδασκαλίαν (*facultas docendi*), κατ' ἐπέκτασιν ἐδήλωσε τὸ σύνολον τῶν διδασκομένων μαθημάτων τῶν ἀποτελούντων κλάδον τινὰ τῶν ἐπιστημῶν, καὶ μεταφορικῶς τὸ σύνολον τῶν διδασκόντων τὰ μαθήματα ταῦτα.

ὅτε συνέστη τὸ ἐν Ἐιδελβέργῃ Πανεπιστήμιον. Ὁ κύκλος τῶν γνώσεων ἐκάστης ἐπιστήμης περιωρίζετο ἐντὸς διαγεγραμμένων ὁρίων, ἐν οἷς ἐφρόνουν ὅτι ἐμπεριέχονται τὰ ἀξιώματα αὐτῆς ἐν πλήρει τελειότητι καὶ ἀπετέλουν δόγματα πίστεως, οὐ μόνον ἐν τῇ θεολογίᾳ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ νομικῇ καὶ ἐν τῇ ἰατρικῇ.

Καὶ ἐν Ἐιδελβέργῃ ἡ διδασκαλία κατ' ἀρχὰς ἐκυριακίετο μεταξύ τῶν δύο αἱρέσεων, τῆς σχολαστικῆς φιλοσοφίας, ἥτοι τῆς τῶν *πραγματικῶν*, ὑποστηρίζοντων ὅτι αἱ γενικαὶ ἰδέαι προὔπαρχουσι τῆς ἀνθρωπίνης διαγνώσεως καὶ ἀντιλήψεως ἔχουσαι αὐτοτελεῖ καὶ αὐθύπαρκτον ὑπόστασιν, καὶ τῆς τῶν *ὀνοματικῶν* ὅτινες διίστάμενοι πρὸς τοὺς πραγματικοὺς ἐφρόνουν ὅτι μόνον αἱ ἰδέαι, αἱ εἰς τὴν διάγνωσιν καὶ ἀντίληψιν τοῦ ἀνθρώπου ὑποκείμεναι ἔχουσι πραγματικὴν ὑπόστασιν, αἱ δὲ ἰδέαι τῶν πραγματικῶν κατ' ὄνομα μόνον ὑπάρχουσι. Ὁ Μαρσίλιος ὁ πρῶτος ἰδρυτὴς τοῦ ἐν Ἐιδελβέργῃ Πανεπιστημίου ἦν ὁπαδὸς τῆς αἱρέσεως τῶν ὀνοματικῶν, ἥτις ἐπεκράτησεν ἐπὶ τινὰς δεκαετηρίδας ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ Πανεπιστημίου, τὸ δὲ σύστημα αὐτοῦ ἐπεκαλεῖτο *via nova* ἢ *via Marsiliana*.

Αἱ παραδόσεις συνίσταντο εἰς τὴν καθ' ὑπαγόρευσιν ὑπὸ τοῦ διδάσκοντος ἀντιγραφὴν τοῦ κειμένου τοῦ μαθήματος καὶ τὴν ἐρμηνείαν καὶ ἀνάλυσιν αὐτοῦ (*lectio*), ἰδίως δὲ εἰς τὴν ἀσκήσιν τῶν φοιτητῶν εἰς διαλεκτικὰς συζητήσεις. Αἱ παραδόσεις ἐγίνοντο ἢ ὑπὸ τῶν ἐμπίσθων καθηγητῶν (*lectiones ordinariae, formales*) ἢ ὑπὸ τῶν ἀμίσθων κεκτημένων ἀπλῶς τὸ δικαίωμα τοῦ διδάσκειν (*lectiones extraordinariae*). Πρὸ πάντων ἀπησχόλουν τοὺς φοιτητὰς αἱ διαλεκτικαὶ ἀσκήσεις καὶ συζητήσεις (*disputationes*), ὧν σκοπὸς ἦν ἡ ὑπεράσπισις τῶν ἐπιστημονικῶν δογμάτων κατὰ πάσης ἀντιρρήσεως. Αἱ τοιαῦται συζητήσεις ἐγίνοντο ἰδίως ἐν τῇ φιλοσοφικῇ καὶ τῇ θεολογικῇ σχολῇ ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν Βακκαλαρίων ὡς καὶ τῶν λοιπῶν φοιτητῶν. Κατ' ἔτος δὲ ἐτελεῖτο ἐν τῇ φιλοσοφικῇ σχολῇ ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τοῦ κοσμητόρου καὶ ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ Πρυτάνεως, τῶν καθηγητῶν καὶ τῶν φοιτητῶν ὅλων τῶν σχολῶν, ἡ γενικὴ διαλεκτικὴ συζήτησις ἐπικαλουμένη *disputatio de quolibet* ἢ *disputatio cyclica*, ἥτις καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν αὐτῆς συνεχέντρον τὸ ἐνδιαφέρον ἀπάντων τῶν μελῶν τοῦ Πανεπιστημίου ἢ συζήτησις αὕτη διεξήγετο μεταξὺ ἐνὸς ἐκ τῶν διδασκάλων (*Magistri*) τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς, ὅστις ἐπὶ τούτῳ ἐξελέγετο κατ' ἔτος, καὶ τῶν λοιπῶν διδασκάλων καὶ διδασκτῶν ὅτινες προέτεινον τὰς ἀντιρρήσεις αὐτῶν κατὰ τῶν ὑπ' ἐκείνου ὁρισθέντων θεμάτων. Σκοπὸς τοῦ διαλεκτικοῦ ἀγῶνος, παρατεινομένου ἐνίοτε ἐφ'

ὅλην δεκαπενθημερίαν, ἦν οὐχὶ ἡ ὑποστήριξις νέων καὶ πρωτοτύπων ἐπιστημονικῶν ἀξιωμάτων, ἀλλ' ἡ ἀπλή ἐπίδειξις διαλεκτικῆς ἰκανότητος καὶ ἐτοιμότητος ἐν τῇ ἀντικρούσει τῶν προτεινομένων ἀντιρρήσεων. Τὸν ἐπίλογον τῆς σοβαρᾶς καὶ πεισματώδους ταύτης πνευματικῆς διαμάχης ἀπετέλει ἡ χάριν ψυχαγωγίας ἐπακολουθοῦσα ἐλευθέρᾳ καὶ ἀκανόνιστος συζήτησις ἐπὶ διαφόρων ἀστείων καὶ κωμικῶν θεμάτων, ἧς καὶ οἱ βακκαλάριοι συμμετεῖχον καὶ καθ' ἣν οἱ ἐρίζοντες ἡμιλῶντο διὰ τῆς εἰρωνίας καὶ τοῦ σαρκασμοῦ νὰ καταπολεμήσωσι τοὺς ἑαυτῶν ἀντιπάλους παρεκτρεπόμενοι ἐνίοτε εἰς ἀκύμψους καὶ βαναύσους βωμολοχίας ἀς τὸ ἀκατέργαστον καὶ ἡ σκαιότης τῶν ἠθῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἠνείχοντο.

Οἱ ἀκαδημαϊκοὶ βαθμοὶ ἀπενέμοντο εἰς τοὺς φοιτητὰς μετὰ προηγουμένην ἐπιτυχῆ δοκιμασίαν. Ἡ ἐπίσημος δὲ ἀναγόρευσις εἰς τὸν βαθμὸν οὐ ἐκρίθησαν ἄξιον ὑπὸ τῆς ἐξεταστικῆς τῶν καθηγητῶν ἐπιτροπῆς, ἦν ἀποκλειστικὸν τοῦ Πάπα προνόμιον, οὐ ἡ ἀσκήσις ἀνετίθετο συνήθως ἢ τῶ ἐν πόλει ἐνθα ὑπῆρχε τὸ Πανεπιστήμιον ἐδρεύοντι ἐπισκόπῳ, ἢ τινι τῶν γειτνιαζουσῶν πόλεων, ἔφερε δὲ οὗτος τὸν τίτλον τοῦ Καγκελάριου τοῦ Πανεπιστημίου. Ὅσακις ὁ Καγκελάριος δὲν ἦν συγχρόνως καὶ καθηγητὴς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ, ἢ ἐνεκα ὑποθέσεων ἠναγκάζετο ν' ἀποδημῆσῃ ἐκ τῆς ἐπισκοπικῆς ἑδρας, ἀνέθετε τὸ δικαίωμα τῆς ἀπονομῆς τῶν ἀκαδημαϊκῶν βαθμῶν τινὶ ἐκ τῶν πρεσβυτέρων καὶ μᾶλλον διακεκριμένων καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου, ὅστις ἐκαλεῖτο *Vice cancellarius generalis*, βαθμηδὸν δὲ ἐπεκράτησε τὸ ἔθιμον τοῦ χορηγεῖν τὴν τοιαύτην ἐντολὴν τῷ Δεκάτῳ τῆς σχολῆς, ὅστις ἀνάλαβε προϊόντος τοῦ χρόνου ὁριστικῶς τὸ δικαίωμα τῆς ἀναγορεύσεως τῶν ὑποψηφίων εἰς τοὺς ἀκαδημαϊκοὺς βαθμούς.

Οἱ ἀκαδημαϊκοὶ βαθμοὶ ἐν ἐκάστη σχολῇ εἶχον διάφορον σημασίαν ἀναλόγως τῆς τάξεως ἣν κατεῖχεν αὕτη συνεΐα τοῦ διοργανισμοῦ τῶν πανεπιστημιακῶν σπουδῶν. Κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἰδρύσεως τοῦ ἐν Ἐιδελβέργῃ πανεπιστημίου δὲν ὑπῆρχον προπαιδευτικὰ σχολεῖα πρὸς παρασκευὴν τῶν μελλόντων νὰ φοιτήσωσιν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον, διὸ ἕκαστος οἰαζόητοτε ἡλικίας καὶ μαθήσεως ἠδύνατο νὰ καταταχθῇ μεταξύ τῶν φοιτητῶν τοῦ Πανεπιστημίου. Ἀλλ' οἱ στερούμενοι τῶν γνώσεων τῶν ἀπαραιτήτων πρὸς ἀκρόασιν τῶν μαθημάτων οἰαζόητοτε ἐπιστήμης κατετάσσοντο ἐν τῇ φιλοσοφικῇ σχολῇ, ἥτις ἐκαλεῖτο *Facultas artium*, διότι ἐδιδάσκοντο ἐν αὐτῇ αἱ ἐπτὰ ἐλευθέραι τέχναι (*artes liberales*), αἱ τρεῖς αἱ ἀποτελοῦσαι τὸ *Trivium*, ἥτοι ἡ γραμματικὴ, ἡ ῥητορικὴ καὶ

ἡ διαλεκτική, καὶ αἱ τέσσαρες τοῦ *Quadrivium*, ἤτοι ἡ ἀριθμητική, ἡ φυσική, ἡ γεωμετρία καὶ ἀστρονομία. Ἐν τῇ διαλεκτικῇ περιλαμβάνετο ἡ διδασκαλία τῆς λογικῆς, τῆς ἠθικῆς καὶ τῆς μεταφυσικῆς. Ἐν γένει ἡ φιλοσοφική σχολή, ἐκτὸς τῆς εἰδικῆς μορφώσεως τῶν ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν φιλολογίαν καὶ φιλοσοφίαν ἀσχολουμένων, ἐπεδίωκε συγχρόνως καὶ τὴν προπαρασκευὴν τῶν μελλόντων νὰ ἐπιδοθῶσιν εἰς τὴν σπουδὴν τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν, ἐχρησίμευεν ὡς προπαιδευτικῆ σχολῆ καὶ κατεῖχε τὴν πρώτην βαθμίδα ἐν τῇ κλίμακι τῶν πανεπιστημιακῶν σπουδῶν.

Μετὰ διετὴ ἀπὸ τῆς κατατάξεως ἀκρόασιν ὁ φοιτητὴς ἠδύνατο νὰ προσέλθῃ εἰς ἐξέτασιν ἐνώπιον τῆς ἐξεταστικῆς τῶν διδασκάλων τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς ἐπιτροπῆς προεδρευομένης ὑπὸ τοῦ Κοσμητοροῦ καὶ ἐὰν εὐδοκίμως τὰς ἐξετάσεις ὑφίστατο ἀνηγορεύετο *Baccalarius* ¹.

Ὁ *Baccalarius* μετὰ διετὴ φοίτησιν ὑπεβάλλετο εἰς νέαν ἐξέτασιν ὅπως τύχη τοῦ βαθμοῦ τοῦ προλύτου (*licentiatus*), μετὰ παρέλευσιν δὲ ἐτέρας διετίας ἠδύνατο νὰ τύχη τοῦ βαθμοῦ τοῦ διδασκάλου τῶν ἐλευθέρων τεχνῶν (*Magister artium*)

Ἀμέσως μετὰ τὴν φιλοσοφικὴν σχολὴν ἤρχετο ἡ ἰατρικὴ, ἥτις ὡς εἴρηται συνέστη ἐν ἔτει 1390, ἀλλ' ἐπὶ μίαν ὄλην ἑκατονταετηρίδα εἶχεν ἕνα καὶ μόνον καθηγητὴν καὶ αὐτὸν κληρικόν. Κατὰ πρῶτον ἐν ἔτει 1482 διωρίσθη καὶ δευτέρος κοσμικὸς καθηγητὴς ἐναντίον τῶν σφοδρῶν διαμαρτυρήσεων τῶν ἄλλων καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου ἐπιμενονόντων ὅπως διατηρήσωσιν ἀναλλοίωτον τὸν ἐκκλησιαστικὸν τοῦ ἰδρύματος χαρακτήρα. Ἐπὶ τῆς ἡγεμονίας δὲ Λουδοβίκου Ε' (1522) διωρίσθη καὶ τρίτος καθηγητὴς.

Ἐν τῇ ἰατρικῇ σχολῇ ἡ διδασκαλία συνίστατο εἰς ἀπλῆν ἐρμηνείαν τῶν συγγραμμάτων τοῦ Ἀβουκίηνα, τοῦ Ἰπποκράτους καὶ τοῦ Γαληνοῦ. Ὁ ἐπὶ διετίαν ἢ τριετίαν διακούσας τὰ μαθήματα καὶ ὑποστὰς τὴν νόμιμον δοκιμασίαν ἀνηγορεύετο *Baccalarius*, ὁ δὲ βαθμὸς τοῦ διδάκτορος ἀπενέμετο μετὰ τετραετῆ ἢ ἐξαετῆ φοίτησιν.

Ἐπισημοτέρα ὑπὸ πολλὰς ἐπόψεις τῆς ἰατρικῆς σχολῆς ἦν ἡ νομικὴ, διότι καὶ ἡ διδα-

σκαλία ἐν αὐτῇ ἦν πληρესτέρα καὶ εἰς τοὺς σπουδάζοντας αὐτὴν εὐρύτερον διηνοίγετο στάδιον ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τῆς πολιτείας, τῆς ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἡγεμόνος. Ἡ διδασκαλία κατ' ἀρχὰς περιστρέφετο εἰς τὴν ἐρμηνείαν τοῦ κανονικοῦ καὶ τοῦ ἀστικοῦ δικαίου. Ἀλλὰ τὸ μὲν κανονικὸν δίκαιον ἐδιδάσκετο ὑπὸ τριῶν καθηγητῶν, τὸ δὲ ἀστικὸν περιωρίζετο εἰς μόνην τὴν ἐρμηνείαν τοῦ Κώδικος καὶ ἐδιδάσκετο ὑφ' ἑνὸς μόνου καθηγητοῦ.

Ἐπὶ Φρειδερίκου Α' (1453) διωρίσθη προλύτης τις τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς πρὸς ἐρμηνείαν τῶν Εἰσηγήσεων, κατὰ πρῶτον δὲ ἐπὶ Φιλίππου ἐν ἔτει 1498 διωρίσθη καὶ τρίτος καθηγητὴς ὁ Ἰωάννης ὁ ἐκ *Dalheim* πρὸς διδασκαλίαν τῶν Πανδεκτῶν.

Ὅπως καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις σχολαῖς οὕτω καὶ ἐν τῇ νομικῇ οἱ ἀκαδημαϊκοὶ βαθμοὶ ἦσαν ὁ τοῦ *Baccalarius*, ὁ τοῦ προλύτου, καὶ ὁ τοῦ διδάκτορος. Ἴνα προσέλθῃ τις εἰς τὰς πρώτας ἐξετάσεις τοῦ *baccalarius* ἀπητεῖτο κατ' ἀρχὰς μὲν τετραετῆς, εἶτα δὲ τριετῆς φοίτησις. Ὁ *Baccalarius* μετὰ διετὴ ἀκρόασιν ἠδύνατο νὰ προσέλθῃ εἰς τὰς ἐξετάσεις τοῦ προλύτου, ὁ δὲ προλύτης μετὰ παρέλευσιν ἑξαμηνίως ἠδύνατο ἐπισήμως ν' ἀναγορευθῆ διδάκτωρ.

Τὴν ἀνωτάτην θέσιν μεταξὺ τῶν σχολῶν τοῦ Πανεπιστημίου κατεῖχεν ἡ θεολογικὴ σχολή. Ἀντικείμενον τῆς διδασκαλίας τῆς θεολογίας παρατεινομένης ἐφ' ὄλην δωδεκαετίαν, ἦν ἡ ἐρμηνεία τῶν ἱερῶν Γραφῶν (*sacra pagina*) τουτέστι τῆς παλαιᾶς καὶ νέας διαθήκης, ἡ εἰσαγωγὴ εἰς τὴν δογματικὴν, καὶ ἡ ἄσκησις εἰς τὴν ὁμιλητικὴν.

Ὁ φοιτητὴς τῆς θεολογίας κατὰ πρῶτον μετὰ πενταετῆ ἀκρόασιν καὶ ἄσκησιν εἰς τοὺς διαφόρους κλάδους τῆς θεολογίας ἠδύνατο νὰ λάβῃ τὸν βαθμὸν τοῦ *Baccalarius* μετὰ διετίαν τὸν βαθμὸν τοῦ προλύτου, ἀφοῦ προηγουμένως μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας ἐπεδίδετο εἰς τὴν μελέτην τῶν ἔργων τῶν ἐπισημοτέρων θεολόγων. Εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ διδάκτορος προήγετο ἀφοῦ ὑπεβάλλετο εἰς δὺο ἄλλεπαλλήλους διαλεκτικὰς συζητήσεις, ὧν συμμετεῖχον οἱ τῆς θεολογίας *baccalarii* καὶ οἱ προλύται.

Τοιοῦτος ἐν συνόψει ὑπῆρξεν ὁ ἀρχικὸς διοργανισμὸς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ἐιδελβέργης φέροντος ἅπαντα τὰ χαρακτηριστικὰ ἰδρύματος ἐντελῶς ἐκκλησιαστικοῦ· διὸ ὡς εἶδομεν, μετὰ δυσκολίας ἐγένετο ἀποδεκτὸς ὁ διορισμὸς κοσμικοῦ καθηγητοῦ ἐν τῇ ἰατρικῇ σχολῇ, ἀπηγορεύετο δὲ αὐστηρῶς ἡ ἐκλογή ἐγγάμου Πρυτάνεως καὶ μόλις ἐπὶ Φρειδερίκου Β' ἐν ἔτει 1550 ἐξελέχθη ἐγγαμος Πρύτανις ὁ τῶν μαθηματικῶν καθηγητὴς Ἰάκωβος Κούριος. Τὸ Πανεπιστήμιον ἐ-

1) Ἐκ παραθορᾶς τῆς λέξεως *Baccalarius* ἐσχηματίσθη ἡ λέξις *Baccalaureus*, ἃν καὶ οὐδεμία χρῆσις ἀφνῶν ἐγένετο κατὰ τὴν ἀπονομὴν τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ τούτου βαθμοῦ. Ἡ προσωνομία *baccalarius* (*bachelier*) ἡ διδομένη εἰς τὸν ὑποστάντα τὴν πρώτην ἐξέτασιν φοιτητὴν ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴν προσωνομίαν τῶν εὐγενῶν τῶν προσλαμβανομένων ἐν τῇ ἀκολοθίᾳ τῶν Φεουδαρχῶν ὡς μαρτυρεῖ καὶ τὸ λόγιον «Pour un signe de deux beaux et bacheliers il n'est rien qui ne fassent les seigneurs et bacheliers.»

χρησίμευεν οὐ μόνον πρὸς καλλιέργειαν τῶν διαφόρων τῆς ἐπιστήμης κλάδων, ἀλλὰ συνάμα καὶ ὡς προπαιδευτικὸν σχολεῖον, εἰς ὃ καὶ ἀνηθοὶ ἠδύναντο νὰ ἐγγραφῶσιν ὡς φοιτηταί. Κατὰ πρῶτον ἐν ἔτει 1464 ἀπηγορεύθη ἡ ἐγγραφή τῶν μὴ συμπληρωσάντων τὸ 14 τῆς ἡλικίας, ἐπὶ 160 δ' ἔτη ἀπὸ τῆς ιδρύσεως αὐτοῦ δὲν ὑπῆρχον προπαιδευτικὰ σχολεῖα πρὸς παρασκευὴν τῶν μελλόντων νὰ φοιτήσωσιν εἰς αὐτό.

(Ἔπεται συνέχεια)

Κ. Ν. ΚΩΣΤΗΣ.

Ο ΕΜΠΡΗΣΤΗΣ

(Μυθιστορία Ἰλλ. Βερτέ.—Μετάφρασις Α. Β.)

[Συνέχεια· ἴδε προηγούμενον φύλλον.]

ΙΓ'.

Ἡ Πετρούλα.

Τρεῖς ἡμέραι παρήλθον.

Ἡμέραν τινὰ μετὰ τὸ πρόγευμα, ἡ κυρία Δυχαμέλ καὶ ἡ θυγάτηρ τῆς περιεπάτου ἐν τῷ κήπῳ τοῦ Βλινύ. Ὁ κήπος οὗτος, φυτευμένος ὡς εἴπομεν, κατὰ τὴν ἀγγλικὴν μέθοδον, καὶ διατεμνόμενος ὑπὸ λοχμῶν καὶ ὑψιδένδρων φυτειῶν, ἐχρησίμευεν ὡς παράδος εἰς τοὺς κατοικοὺς τῶν περιχώρων, οὕτω δὲ βεβαίως εἶχε κατορθώσει ἐσχάτως ἡ Φακινέτα νὰ εἰσχωρήσῃ μέχρι τοῦ ἀνθῶνος· ἀλλ' ἡ μήτηρ καὶ ἡ θυγάτηρ οὐδὲν ἐφοβοῦντο παρὰ τῶν ἐγχωρίων, οἵτινες τὰς ἐλάτρευον.

Καίτοι τὰ δένδρα μὴ κλαδεύόμενα παρίσταν ὄψιν παρθένου δάσους, δενδροστοιχίαι τινὲς συντηροῦντο ἐπιμελῶς, αἱ δὲ δύο κυρίαι, σκεπόμεναι ὑπὸ μεγάλων ἀχυρίνων πετάσων, εἰσεχώρησαι εἰς μίαν ἐξ αὐτῶν, γραφικωτάτην καὶ σύσκιον. Ἄλλως δὲ λευκά τινα νέφη, στίζοντα τὸν οὐρανόν, παρήρχοντό που καὶ που πρὸ τοῦ δίσκου τοῦ ἡλίου καὶ ἐμετρίαζον τὰς φλόγας του.

Ἐφοβοῦντο προδήλως τὴν ἐν τῷ πύργῳ κατασκοπεῖαν, διότι τὴν στιγμὴν ἐκείνην, καθ' ἣν ἐνόμιζον ὅτι ἦσαν μόναι, ἐλάλουν ζωηρότατα καίτοι ταπεινῇ τῇ φωνῇ. Ἡ Ἀδριανή, τοσοῦτον δειλὴ κ' ἐπιφυλακτικὴ συνήθως, ὠμίλει μετ' εὐσταθείας, καὶ ἡ ἐκπληξίς ἦν ἐξέφραζεν ἡ μορφὴ τῆς Κ. Δυχαμέλ ἐμαρτύρει, ὅτι ἡ μήτηρ ἀνεκάλυπτε παρὰ τῇ θυγατρὶ τῆς προτερήματα ὧν οὐδὲ κἂν ὑπώπτευε τὴν ὑπαρξίν.

Μέχρι τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἀληθῶς ἡ Ἀδριανὴ εἶχε ζήσει τὴν ἡμερον ἐκείνην καὶ ἀδρανῆ ζωὴν, ἣν διάγουσι συνήθως αἱ εὐγενεῖς καὶ πλοῦσαι νεάνιδες, αἱ ὑπὸ τῆς οἰκογενείας αὐτῶν

λατρευόμεναι. Ἄλλοι πάντοτε ἐσκέπτοντο καὶ ἐνήργουν ἀντ' αὐτῆς. Ὁ πατὴρ τῆς ἦτο τῇ ἀληθείᾳ ὀλίγον δεσποτικός· ἀλλ' ἡ μήτηρ τῆς, ἀγαθὴ καὶ ἐπιεικὴς, οὐδέποτε τὴν δυσηρέσσει. Ἦρχιζε δὲ νῦν ἡ Ἀδριανὴ νὰ αἰσθάνεται, ὅτι ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ πατρὸς τῆς ἔλειπε πλέον ἡ διεύθυνσις, καὶ ὅτι ἡ ἀδυναμία τῆς κυρίας Δυχαμέλ ἠδύνατο νὰ τὴν ἐκθέσῃ εἰς κινδύνους. Διὰ τοῦτο ὁ ἀληθὴς αὐτῆς χαρακτήρ, ὅστις δὲν εἶχεν ἔτι λάβει ἀφορμὴν νὰ ἐκδηλωθῇ, ἐμαρτύρει αἶφνης πρωτοφανῆ δύναμιν, ἀναπτύχθεις ἴσως καὶ ὑπὸ τινῶν προσφάτων γεγονότων.

— Ἀγαπητὴ μου μητέρα, ἔλεγεν εὐτόλμως, σοῦ ἐπαναλαμβάνω ὅτι δὲν εἰμποροῦμεν πλέον νὰ μείνωμεν ἐδῶ περισσότερον. Ἡ θέσις μας εἰς αὐτὴν τὴν οἰκίαν καταντᾶ ἀφόρητος, καὶ πρέπει νὰ εὕρωμεν ἐν ἄλλῳ καταφύγιον, ἢ εἰς Βωβραὶ ἢ ἄλλου. . . Δὲν ἐπιφορτίζεις τὸν Κ. Περρὲν νὰ μᾶς εὔρη κανέν;

— Βεβαίαι, κόρη μου, ἀλλ' εἶνε ἡμέραι τώρα ποῦ δὲν εἶδομεν τὸν Κ. Περρὲν. Εἶναι ἀπὼν νομίζω. Ἐπειτα φοβοῦμαι μήπως ἡ βιαστικὴ μας ἀναχώρησις δυσαρεστήσῃ τὸν θεῖόν σου.

— ὦ! ὁ θεὸς μου, ἀσχολημένος εἰς τὰς ὑποθέσεις του, θὰ μᾶς κρατήσῃ, ἂν μᾶς κρατήσῃ, μόνον ἀπὸ φιλοφροσύνην, ἢ ἀπὸ κανέν προσωπικόν συμφέρον. Ὡς πρὸς τὸν Ἐκτορα, δὲν βλέπω τὴν ὥραν νὰ εὕρεθῶ ὑπὸ ἄλλην στέγην ἢ αὐτός.

— Ἐν τούτοις τώρα δὲν εἶνε πλέον δυνατὸν νὰ σ' ἐνοχλῇ· εἶμαι πάντοτε μαζὴ σου.

— Δὲν βλέπεις τί μελαγχολικὸν ἦθος ὑποκρίνεται ἐμπρὸς μου, τί βλέμματα μοῦ ρίπτει πότε ἱκετευτικὰ καὶ πότε ἀπειλητικὰ; Ὅσάκις εὔρη ἀφορμὴν μοῦ ψιθυρίζει μίαν λέξιν ἢ ὁποῖα μὲ ἐρεθίζει ἢ μὲ ταραττει. Δὲν παρετήρησες, ὅτι τώρα πρὸ τινῶν ἡμερῶν ἔχει πάντοτε ἐπίδεικτικῶς ἐν ρεβόλβερ εἰς τὸ θυλάκιον τοῦ φορέματός του, καὶ κάμνει πάντοτε νὰ τὸ παρατηρῶ ὁσάκις τοῦ δίδω τὸν βραχίονα;

— Ρεβόλβερ! Παναγία μου! Καὶ νομίζεις Ἀδριανὴ ὅτι εἶνε ἰκανὸς νὰ . . .

— Καλὲ δὲν βαρύνεσαι, μητέρα! Εἶνε κωμῳδία ὅλ' αὐτά! Ἄλλὰ τὸ καλλίτερον εἶνε ν' ἀποσυρθῶμεν. Δὲν εἴμεθα ἐδῶ ὡς αἰχμάλωτοι; Ἄφ' οὔτου ὁ κύριος Νοέλ ἔπαθε τὸ σοβαρὸν ἐκεῖνο δυστύχημα, οὔτε νὰ τὸν ἰδοῦμεν ὑπήγαμεν, οὔτ' ἐστείλαμεν νὰ ἐρωτήσωμεν. Ὅσάκις ἠθελήσαμεν νὰ ὑπάγωμεν εἰς Βωβραὶ, πότε ἡ ἀμαξία εἶχε σταλῆ νὰ διορθωθῇ, πότε τὸ ἄλογον ἦτο ἀβῶστον. . . Ξεῦρα κ' ἐγώ; Ἡ φαινομένη αὐτὴ ἀδιαφορία μας πρὸς τοὺς δυστυχεῖς ἐκείνους τραυματίας δὲν εἶνε ἀσυγχώρητος;

— Ἀλήθεια, κόρη μου· ἀλλ' ὁ Λοβεδύ, ὁ ὁποῖος γνωρίζει τὸν κόσμον, λέγει ὅτι δὲν εἶνε πρέπον...